

tilastotiedotus statistisk rapport

Tilastokeskus
Statistikcentralen

ISSN 0355-2373

**Tilastokeskus
Statistikcentralen**

1980

Tiedustelut - Förfrågningar

Päiväys - Datum

No - Nr

Kaija Hovi
Pekka Mäkelä
puh. 90-17341

21.10.1980

YR 1980:18

**KUNTAENEMMISTÖISET OSAKEYHTIÖT JA
OSUUSKUNNAT 31.12.1979**

**AKTIEBOLAG OCH ANDESLAG MED KOMMUNAL
MAJORITET 31.12.1979**

Julkaistaessa tässä tiedotteessa annettuja tietoja
pyydetään lähteenä mainitsemaan Tilastokeskus.
JAKAJA: Valtion painatuskeskus, PL 516 00101 Helsinki 10
Puhelin 90-539 011/tilaukset
Kateismyynti, Annankatu 44.

Var god ange Statistikcentralen som källa vid återgivande
av uppgifter ur denna rapport.
DISTRIBUTÖR: Statens tryckericentral, PB 516 00101 Helsingfors 10
Telefon 90-539 011/beställningar
Kontantförsäljning, Annegatan 44.

12800.8243 12.7.80

KUNTAENEMMISTÖISET OSAKEYHTIÖT JA OSUUSKUNNAT 31.12.1979

1. JOHDANTO

Valtioneuvoston vahvistamien valtion tilastotoimen kehittämisohjelmien mukaan Tilastokeskus suunnittelee yhtenäistä julkisyhteisöjen talous- ja toimintatilastojärjestelmää. JULTTI-järjestelmän tarkoituksena on luoda luokituskehikko julkisen sektorin taloutta ja toimintaa kuvaaville tietoaaineistoille ja kehittää raportointijärjestelmä, josta voidaan juoksevasti saada tietoja julkisesta sektorista koordinoituina ja päätöksentekijöiden kannalta käyttökelpoisessa muodossa.

JULTTI-järjestelmän suunnittelun perusvaiheena on laatia luettelo kaikista julkisen sektorin yksiköistä. Kuntaenemmistöisten osakeyhtiöitten ja osuuskuntien kartoittaminen kuuluu osana tähän perusvaiheeseen.

2. KUNNILLE SUORITETUSTA TIEDUSTELUSTA

27.5.1980 lähetettiin kunnille kysely, jolla tiedusteltiin kuntien omistamia osakkeita ja osuuksia muissa yhtiöissä ja osuuskunnissa kuin kuntainliitoissa tai asuinkiinteistöyhtiöissä vuoden 1979 viimeisenä päivänä. Tarkoituksena oli selvittää

- osakeyhtiön tai osuuskunnan nimi
- osakeyhtiön tai osuuskunnan toimiala
- kunnan osakkeiden tai osuuksien kirjanpitoarvo
- kunnan omistusosuus (%) osake- tai osuuskannasta.

Kuntaenemmistöisiksi (KE) osakeyhtiöiksi tai osuuskunniksi määriteltiin ne osakeyhtiöt tai osuuskunnat, joiden osake- tai osuuskannasta yksi tai useampi kunta omistaa yli 50 %.

Jatkossa muita kuin em. tietoja KE-osakeyhtiöistä ja -osuuskunnista (esim. henkilöstömäärästä ja liikevaihdosta) tullaan keräämään yritystietorekisterin kautta.

Tiedustelun alkuperäinen palautusaika (15.6.80 mennessä) osoittautui osittain kesälomista johtuen kohtuuttoman lyhyeksi. Heinäkuun alkupuolella suoritettua karhukierroksen jälkeen kaikkiaan 447 kuntaa palautti vastauksensa heinäkuun loppuun mennessä. Vastausprosentti kaupunkien ja muiden kuntien osalta muodostui seuraavaksi:

	vastanut	vastamatta	vastausprosentti
kaupungit	81	3	96.4
muut kunnat	366	14	96.3
yhteensä	447	17	96.3

Vastaamatta jättäneet kunnat ovat asukasmäärältään lähes poikkeuksetta pieniä, alle 5000 asukkaan kuntia, joten tiedustelun antamaa kuvaa kuntien osakkeiden ja osuuksien omistuksesta kuntaenemmistöisissä (KE) osakeyhtiöissä ja osuuskunnissa voidaan pitää varsin kattavana.

3. KUNTAENEMMISTÖISTEN OSAKEYHTIÖITTEN JA OSUUSKUNTIEN JAKAUTUMINEN LÄÄNEITTÄIN JA TOIMIALOITTAIN

Kunnille suoritetun tiedustelun perusteella Suomessa oli vuoden 1979 lopulla 369 kuntaenemmistöistä osakeyhtiötä tai osuuskuntaa. Näistä vain hyvin harva oli osuuskuntamuotoinen. Seuraavassa on esitetty KE-osakeyhtiöitten ja -osuuskuntien jakautuminen lääneittäin ja toimialoittain (Toimialaluokitus (TOL), Tilastokeskus, käsikirjoja n:o 4, 1979):

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	yht	%
01 Uudenmaan lääni	-	-	1	11	-	-	5	7	8	32	8.7
02 Turun ja Porin lääni	-	1	-	18	2	3	4	6	9	43	11.6
03 Ahvenanmaan maakunta	-	-	-	3	-	-	1	1	-	5	1.4
04 Hämeen lääni	-	-	1	11	2	1	5	18	13	51	13.8
05 Kymen lääni	-	-	-	10	2	2	4	5	2	25	6.8
06 Mikkelin lääni	-	-	-	5	1	1	4	7	1	19	5.1
07 Pohjois-Karjalan lääni	-	-	1	6	1	1	2	4	3	18	4.9
08 Kuopion lääni	-	-	1	4	-	1	1	2	6	15	4.1
09 Keski-Suomen lääni	-	-	-	15	-	-	-	7	2	24	6.5
10 Vaasan lääni	-	-	-	32	-	3	6	12	14	67	18.2
11 Oulun lääni	-	1	-	28	1	1	2	13	4	50	13.5
12 Lapin lääni	-	-	1	9	-	3	1	4	2	20	5.4
yhteensä	-	2	5	152	9	16	35	86	64	369	
	%	0.5	1.4	41.2	2.5	4.3	9.5	23.3	17.3	100.0	

Toimialat: 1) Maa-, metsä- ja kalatalous, metsästys 2) Kaivos- ja muu kaivannaistoiminta 3) Teollisuus 4) Sähkö-,kaasu- ja vesihuolto 5) Rakennustoiminta 6) Tukku- ja vähittäiskauppa, ravitsemus- ja majoitustoiminta 7) Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne 8) Rahoitus-, vakuutus-, kiinteistö- ja liike-elämää palvelevä toiminta 9) Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset.

Kunnan toimialasääntönsä mukaan: Kunnan asiana on hoitaa itsehallintoonsa kuuluvat ja sille laissa erikseen säädetty tehtävät (Kunnallislain 5§).

Kunnan yleiseen toimialaan on jo vakiintuneesti katsottu kuuluvan taloudellisen tuen antaminen sellaiselle yritystoiminnalle, mitä kunta voisi itsekin välittömästi harjoittaa tai osallistua siihen osakeyhtiön osakkeenomistajana, osuuskunnan jäsenenä tai muulla vastaavalla tavalla.

Suurin osa (41.2 %) kuntaenemmistöisistä osakeyhtiöistä (ja osuuskunnista) on yleishyödyllisiä sähkö-, lämpö- ja vesihuoltoon kuuluvia laitoksia:

	TOL-lk	lkm
- sähkölaitoksia	(41)	28
- lämpölaitoksia	(41)	61
- vesilaitoksia	(42)	60
- vedenpuhdistuslaitoksia	(42)	<u>3</u>
yhteensä		152

Näistä lämpöhuoltolaitokset ovat yleensä yhden kunnan omistamia (kunnan osakeosuus noin 80 % osakekannasta). Sähkö- ja vesihuoltolaitoksissa on mukana useampia kuntia, vesihuoltolaitoksissa keskimäärin 1.4 ja sähköhuoltolaitoksissa 5.9.

Toimialaluokituksen mukaan toiseksi suurin toimialaryhmä (23.3 % osakeyhtiöistä) on kiinteistötoimintaa ja liike-elämää palveleva toiminta (TOL-luokka 83). Tähän ryhmään kuuluvat palvelu- ja liikekiinteistöt, teollisuuskiinteistöt ja kiinteistöhoito-osakeyhtiöt. Reijo Timperin tutkielman¹ mukaan Suomessa oli vuoden 1977 lopulla teollisuustiloja rakentaneita kuntia 265, ja teollisuustilojen yhteismäärä 670. Tästä määrästä on Lehtoniemen tekemien selvitysten² mukaan 341 teollisuustilaa siirtynyt tai tulee siirtymään yksityisten yritysten omistukseen. Lisäksi Kehitysaluerahasto³ ilmoitti rahoittaneensa vuonna 1979 yhteensä 119:ää kuntien rakentamaa teollisuustilaa kehitysaluekunnissa, joten kaikkiaan kuntien omistuksessa olevien teollisuustilojen määrä lienee lähellä viittäsataa. Vain pieni osa näistä on osakeyhtiömuotoisia, ja nyt suoritetun tiedustelun perusteella vajaa 30 kuntaenemmistöisiä.

Kolmanneksi yleisin toimialaryhmä (17.3 % kaikista), johon KE-osakeyhtiöt kuuluvat on 9) yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset, suurimpana osaryhmänä virkistys- ja kulttuuripalveluja tuottavat osakeyhtiöt kuten uimahallit, teatterit, urheilu- ja monitoimihallit jne. Lisäksi kunnat omistavat osake-enemmistön joidenkin oppilaitosten kannatusosakeyhtiöissä sekä kotitalouksia palvelevissa keskuspesula- ja työmaahuolto-osakeyhtiöissä.

	TOL-lk	lkm
- opetus, tutkimus ja terveydenhuolto	(93)	9
- virkistys- ja kulttuuripalvelutoiminta	(94)	46
- kotitalouksia palveleva toiminta	(95)	<u>9</u>
yhteensä		64

1 Reijo Timperi: Kunnan välitön tuki yritystoiminnalle erityisesti kunnan takaus, pro gradu T:reen yliopistossa 1978

2 Aaro Lehtoniemi: Lunastusehtoinen teollistamissopimus, pro gradu T:reen yliopistossa 1979

3 KERA:n toimintakertomus 1979

Muihin toimialaryhmiin kuuluvat osakeyhtiöt jakautuivat osaryhmittäin seuraavasti:

	yht	% kaikista OY:istä
2 Kaivos- ja muu kaivannaistoiminta	2	0.5
29 Muu kaivannaistoiminta	2	
3 Teollisuus	5	1.4
31 Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan valmistus	1	
33 Puutavaran valmistus	1	
35 Kemiallisten, maaöljy-, kumi- ja muovituotteiden valmistus	1	
36 Savi-, lasi- ja kivituotteiden valmistus	2	
5 Rakennustoiminta	9	2.5
51 Talonrakennustoiminta	9	
6 Tukku- ja vähittäiskauppa, ravitse- mis- ja majoitustoiminta	16	4.3
61 Tukku- ja agentuuritoiminta	1	
63 Ravitsemis- ja majoitustoi- minta	15	
7 Kuljetus, varastointi ja tieto- liikenne	35	9.5
71 Kuljetus	33	
72 Tietoliikenne	2	

4. KUNTIEN MUKANAOLOSTA KUNTAENEMMISTÖISISSÄ OSAKEYHTIÖISSÄ

Tiedusteluun vastanneista 447:stä kunnasta 328 (73 %) oli mukana vähintään yhdessä KE-osakeyhtiössä tai -osuuskunnassa. Jokaista osakkaana olevaa kuntaa kohden Suomessa oli vuoden 1979 lopulla suunnilleen yksi (1.1) KE-osakeyhtiö tai -osuuskunta (yhteensä 369).

Yhtä lukuunottamatta kaikki tiedusteluun vastanneet kaupungit ovat mukana vähintään yhdessä KE-osakeyhtiössä. Keskimäärin osakkuuksia kaupunkia kohden tulee 4.1. Muista kunnista vastaavasti 248 (68 % vastanneista) on osakkaina, ja osakkuuksia tulee keskimäärin 1.9.

Suuremmat kaupungit ovat osakkaina keskimäärin useammassa KE-osakeyhtiössä kuin pienemmät. Kaksikymmentä suurinta kaupunkia oli mukana keskim. 7.0:ssa KE-osakeyhtiössä ja kaksikymmentä pienintä 2.6:ssa.

Lääneittäin ja kuntamuodoittain kuntien mukanaolo osakkaina kuntaenemmistöisissä osakeyhtiöissä ja osuuskunnissa vaihtelee seuraavan taulukon mukaisesti:

Taulu 1: Kuntien osallistuminen osakkaina kuntaenemmistöisiin (KE) osakeyhtiöihin ja osuuskuntaan lääneittäin ja kuntamuodoittain

	vastan- neita	mukana KE-osake- yhtiöissä	ei mukana	KE-osakkuu- det yht.	KE-osakkuu- det /kunta	
01 Uudenmaan lääni						
kaupungit	13	12	1	40	3.3	
muut kunnat	25	19	6	35	1.8	2.4
02 Turun ja Porin lääni						
kaupungit	16	16	-	44	2.7	1.7
muut kunnat	73	34	39	43	1.3	
03 Ahvenanmaan maakunta						
kaupungit	1	1	-	6	6.0	
muut kunnat	12	6	6	9	1.5	2.1
04 Hämeen lääni						
kaupungit	10	10	-	49	4.9	3.0
muut kunnat	39	26	13	58	2.2	
05 Kymen lääni						
kaupungit	7	7	-	30	4.3	
muut kunnat	21	18	3	29	1.6	2.4
06 Mikkelin lääni						
kaupungit	4	4	-	18	4.5	
muut kunnat	25	19	6	38	2.0	2.4
07 Pohjois-Karjalan lääni						
kaupungit	4	4	-	20	5.0	2.8
muut kunnat	14	12	2	25	2.1	
08 Kuopion lääni						
kaupungit	3	3	-	16	5.3	2.8
muut kunnat	20	13	7	29	2.2	
09 Keski-Suomen lääni						
kaupungit	4	4	-	16	4.0	2.2
muut kunnat	28	23	5	44	1.9	
10 Vaasan lääni						
kaupungit	9	9	-	45	5.0	2.9
muut kunnat	46	30	16	67	2.2	
11 Oulun lääni						
kaupungit	6	6	-	29	4.8	
muut kunnat	46	36	10	75	2.1	2.5
12 Lapin lääni						
kaupungit	4	4	-	17	4.2	2.8
muut kunnat	17	12	5	28	2.3	
Koko maa						
kaupungit	81	80	1	330	4.1	2.5
muut kunnat	366	248	118	480	1.9	
yhteensä	447	328	119	810		

5. KUNTAENEMMISTÖISTEN OSAKEYHTIÖITTEN OSUUS KUNTIEN KOKO OSAKKEENOMISTUKSESTA

Tiedustelun perusteella kuntien kuntaenemmistöisiin osakeyhtiöihin sijoittaman käyttöomaisuuden kirjanpitoarvo vuoden 1979 lopussa oli noin 392.5 miljoonaa markkaa, joka toimialoittain jakautui seuraavasti:

	milj. mk	%
2 Kaivos- ja muu kaivannaistoiminta	3.8	1.0
3 Teollisuus	1.1	0.3
4 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto	274.8	70.0
5 Rakennustoiminta	2.4	0.6
6 Tukku- ja vähittäiskauppa, ravitsemis- ja majoitustoiminta	7.8	2.0
7 Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	36.4	9.3
8 Rahoitus-, vakuutus-, kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta	36.5	9.3
9 Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	<u>29.7</u>	<u>7.5</u>
yhteensä	392.5	100.0

Kuntien taloustilaston mukaan (Kuntien talous 76,77,78) on kuntien koko osakkeenomistus viime vuosina jakautunut seuraavasti:

	76	%	77	%	78	%
OSAKKEET (milj.mk)	817.0		1054.8		1246.8	
1. Asunto- ja asuinkiint.yhtiöt	505.3	61.9	633.0	60.0	725.1	58.1
2. Kuntaenemmistöiset yritykset (PL asuntoyhteisöt)	91.8	11.2	156.7	14.9	232.6	18.7
3. Muut	219.9	26.9	265.1	25.1	289.1	23.2

Kuntaenemmistöisen yritystoiminnan osuus kuntien koko osakkeenomistuksesta näyttää lisääntyneen viime vuosina, kun taas muu osakkeenomistus on jonkin verran vähentynyt. Vuoden 1979 koko osakkeenomistuksesta voidaan kuntaenemmistöisten osakeyhtiöiden osuuden (n. 392.5 milj.mk) ennakoida olevan jo yli viidennes.

6. KUNTIEN MUKANAOLOSTA MUISSA KUIN KUNTAENEMMISTÖISISSÄ OSAKEYHTIÖISSÄ JA OSUUSKUNNISSA

Kunnat ovat osakkaina myös muissa kuin kuntaenemmistöisissä osakeyhtiöissä (ja osuuskunnissa). Toimialoiltaan nämä ovat enimmäkseen samanlaisia kuin kuntaenemmistöiset osakeyhtiöt. Tämän lisäksi kunnat ovat mukana mm. maankunta- ja paikallislehtiosakeyhtiöissä, puhelinyhtiöissä ja -osuuskunnissa, osuuspankeissa ja liikepankeissa sekä pienillä pääomilla suurehkoissa teollisuus- ja metsätalousyrityksissä. Samoin kuin kuntaenemmistöisissä osakeyhtiöissä (ja osuuskunnissa) myös muissa ovat kaupunkikunnat aktiivisemmin mukana kuin muut kunnat.

AKTIEBOLAG OCH ANDELSLAG MED KOMMUNAL MAJORITET 31.12.1979

1. INLEDNING

Enligt de program för utvecklandet av statens statistikväsen som statsrådet fastställt planerar Statistikcentralen ett enhetligt statistiksystem för offentliga sammanslutningars ekonomi och verksamhet. Avsikten med detta system (JULTTI-systemet) är att åstadkomma en klassificeringsram för datamaterial över den offentliga sektorns ekonomi och verksamhet, samt att utveckla ett rapporteringssystem med vilket man löpande kunde erhålla koordinerade och för beslutsfattande användbara uppgifter.

Enligt planerna skall man utarbeta en förteckning över samtliga enheter inom den offentliga sektorn. En del av detta grundskede är kartläggandet av aktiebolag och andelslag med kommunal majoritet.

2. FÖRFRÅGAN TILL KOMMUNERNA

Till kommunerna sändes 27.5.1980 en förfrågan om kommunernas aktier och andelar i andra bolag och andelslag än kommunalförbund eller bostadsfastighetsbolag 31.12.1979. Avsikten var att utreda

- aktiebolagets eller andelslagets namn
- aktiebolagets eller andelslagets näringsgren
- bokföringsvärdet av kommunens aktier eller andelar
- kommunens andel (%) av aktie- eller andelsstocken

Som aktiebolag eller andelslag med kommunal majoritet fastställdes de aktiebolag eller andelslag, av vilkas aktie- eller andelsstock en eller flera kommuner äger mera än 50 %.

I fortsättningen kommer andra än ovannämnda uppgifter om aktiebolag och andelslag med kommunal majoritet (t.ex. uppgifter om personal och omsättning) att insamlas med hjälp av företagsregistret.

Den ursprungliga tidpunkten för returnering av öfrfrågan (före 15.6.80) visade sig vara orimlig delvis på grund av semestrar. Efter en påminnelse i början av juli returnerade sammanlagt 447 kommuner svaret före utgången av juli.

Svarsprocenten var för städer och övriga kommuner följande:

	svarade	svarade inte	svarsprocent
städer	81	3	96.4
övriga kommuner	366	14	96.3
sammanlagt	447	17	96.3

De kommuner som inte besvarat förfrågan är nästan utan undantag till invånarantalet små kommuner, mindre än 5 000 invånare. Den bild förfrågan ger av kommunernas aktier och andelar i aktiebolag och andelslag med kommunal majoritet kan anses rätt täckande.

3. FÖRDELNING AV AKTIEBOLAG OCH ANDELSLAG MED KOMMUNAL MAJORITET LÄNSVIS OCH EFTER NÄRINGSREN

På basen av den förfrågan som sändes till kommunerna fanns det i Finland i slutet av år 1979 369 aktiebolag eller andelslag med kommunal majoritet. Mycket få av dessa hade formen av andelslag. I det följande anges fördelningen av aktiebolag och andelslag med kommunal majoritet länsvis och efter näringsgren (Näringsgrensindelningen (NI), Statistikcentralen, Handböcker nr 4, 1979):

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	yht	%
01 Nylands län	-	-	1	11	-	-	5	7	8	32	8.7
02 Åbo och Björneborgs län	-	1	-	18	2	3	4	6	9	43	11.6
03 Landskapet Åland	-	-	-	3	-	-	1	1	-	5	1.4
04 Tavastehus län	-	-	1	11	2	1	5	18	13	51	13.8
05 Kymmene län	-	-	-	10	2	2	4	5	2	25	6.8
06 St. Michels län	-	-	-	5	1	1	4	7	1	19	5.1
07 Norra Karelen län	-	-	1	6	1	1	2	4	3	18	4.9
08 Kuopio län	-	-	1	4	-	1	1	2	6	15	4.1
09 Mellersta Finlands län	-	-	-	15	-	-	-	7	2	24	6.5
10 Vasa län	-	-	-	32	-	3	6	12	14	67	18.2
11 Uleåborgs län	-	1	-	28	1	1	2	13	4	50	13.5
12 Lapplands län	-	-	1	9	-	3	1	4	2	20	5.4
Sammanlagt	-	2	5	152	9	16	35	86	64	369	
	%	0.5	1.4	41.2	2.5	4.3	9.5	23.3	17.3	100.0	

Näringsgrenarna: 1) Jordbruk, skogsbruk, fiske och jakt, 2) Brytning av mineraliska ämnen, 3) Tillverkning, 4) El-, gas- och vattenförsörjning, 5) Byggnadsverksamhet, 6) Varuhandel, restaurang- och hotellverksamhet, 7) Samfärdsel, lagring, post- och telekommunikationer, 8) Bank-, försäkrings-, fastighets- och uppdragsverksamhet, 9) Samhälls och personliga tjänster.

Enligt stadgan om kommunens kompetens: På kommun ankommer att handha till dess självstyrelse hörande och för kommunen i lag särskilt stadgade uppgifter (Kommunallagens 5 §). Kommunens allmänna kompetens anses inkludera ekonomiskt stöd till sådan företagsverksamhet som kommunen även själv kunde idka eller som den kunde delta i som aktieägare i aktiebolag, medlem i andelslag eller på annat motsvarande sätt.

Största delen (41,2 %) av aktiebolagen (och andelslagen) med kommunal majoritet är allmännyttiga el-, värme- och vattenförsörjningsverk:

	NI-kl	antal
- elverk	(41)	28
- värmeförsörjningsverk	(41)	61
- vattenverk	(42)	60
- vattenreningsverk	(42)	<u>3</u>
	sammanlagt	152

Av dessa verkägs värmeförsörjningsverken i allmänhet av en kommun (kommunens aktieandel omkring 80 % av aktiestocken). El- och vattenförsörjningsverken ägs av flera kommuner, vattenförsörjningsverken i medeltal av 1,4 och elförsörjningsverken av 5,9 kommuner.

Granskat efter näringsgrensindelningen är fastighets- och uppdragsverksamhet den näst största näringsgrensgruppen (23,3 % av aktiebolagen). Denna grupp omfattar service- och affärsfastigheter, industrifastigheter och fastighetsförvaltningsaktiebolag. Enligt Reijo Timperis undersökning¹ fanns det i Finland i slutet av 1977 265 kommuner som byggt industribyggnader, och det totala antalet industribyggnader var 670. Enligt Lehtoniemis² utredning har av detta antal 341 industribyggnader övergått eller kommer att övergå till privat ägo. Ytterligare har Utvecklingsområdesfonden³ uppgivit att den år 1979 finansierat sammanlagt 119 av kommuner byggda industriutrymmen i utvecklingsområdeskommunerna. Antalet industriutrymmen som är i kommunernas ägo torde vara nästan 500. Endast en liten del av dessa är aktiebolag, och enligt föreliggande förfrågan endast knappa 30 med kommunal majoritet.

Den tredje största näringsgrensgruppen (17,3 % av alla) inkluderande aktiebolag med kommunal majoritet är 9) samhälls och personliga tjänster, och den största delgruppen inom denna är aktiebolagen med rekreations- och kulturell serviceverksamhet såsom simhallar, teatrar, idrotts- och allaktivitetshallar m.m. Kommunerna äger ytterligare aktiemajoriteten i några läroanstalters understödsaktiebolag samt i centraltvätter- och arbetsplatserviceaktiebolag.

	NI-kl	antal
- undervisning, forskning och hälsovård	(93)	9
- rekreations- och kulturell serviceverksamhet	(94)	46
- tjänster till hushållen	(95)	<u>9</u>
	sammanlagt	64

1 Reijo Timperi: Kunnan välitön tuki yritystoiminnalle erityisesti kunnan takaus, pro gradu vid Tammerfors universitet 1978

2 Aaro Lehtoniemi: Lunastusehtoinen teollistamissopimus, pro gradu vi Tammerfors universitet 1978

3 KERA:n verksamhetsberättelse 1979

Aktiebolagen tillhörande de övriga näringsgrensgrupperna fördelades per delgrupp enligt följande:

		tot.	% av alla AB
2 Brytning av mineraliska produkter		2	0,5
29 Annan brytning och utvinning	2		
3 Tillverkning		5	1,4
31 Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksvarutillverkning	1		
33 Trävarutillverkning	1		
35 Tillverkning av kemiska- och petroleumprodukter, gummi- och plastvaror	1		
36 Ler-, glas- och stenprodukttill- verkning	2		
5 Byggnadsverksamhet		9	2,5
51 Husbyggnadsverksamhet	9		
6 Varuhandel, restaurang- och hotell- verksamhet		16	4,3
61 Partihandel och agenturverksamhet	1		
63 Restaurang- och hotellverksamhet	15		
7 Samfärdsel, post- och telekommunikationer		35	9,5
71 Samfärdsel	33		
72 Post- och telekommunikationer	2		

4. KOMMUNERNAS DELAKTIGHET I AKTIEBOLAG MED KOMMUNAL MAJORITET

Av de 447 kommuner som besvarade förfrågan var 328 (73 %) delaktiga i åtminstone ett aktiebolag eller andelslag med kommunal majoritet. I slutet av år 1979 fanns det i Finland omkring ett (1.1) aktiebolag eller andelslag med kommunal majoritet (sammanlagt 369) per varje aktieäggande kommun.

Förutom en är alla städer som besvarat förfrågan delaktiga i åtminstone ett aktiebolag med kommunal majoritet. Antalet delaktigheter per stad är i medeltal 4,1. Av de övriga kommunerna är 248 (68 % av de besvarande) delaktiga i aktiebolag, och antalet delaktigheter är i medeltal 1,9.

Större städer är aktionärer i medeltal flera aktiebolag med kommunal majoritet än små städer. De 20 största städerna var delaktiga i medeltal 7,0 aktiebolag med kommunal majoritet och de 20 minsta i 2,6.

Kommunernas delaktighet i aktiebolag och andelslag med kommunal majoritet varierar länsvis och efter kommuntyp enligt följande tabell:

Tabell 1: Kommunernas deltagande som aktieägare i aktiebolag och andelslag med kommunal majoritet (KM) länsvis och efter kommuntyp

	svarade	delaktiga i aktiebo- lag med KM	inte delak- tiga	delaktighet med KM sammanlagt	delaktighet med KM/ kommun	
01 Nylands län						
städer	13	12	1	40	3.3	2.4
övriga kommuner	25	19	6	35	1.8	
02 Åbo och Björneborgs län						
städer	16	16	-	44	2.7	1.7
övriga kommuner	73	34	39	43	1.3	
03 Landskapet Åland						
städer	1	1	-	6	6.0	2.1
övriga kommuner	12	6	6	9	1.5	
04 Tavastehus län						
städer	10	10	-	49	4.9	3.0
övriga kommuner	39	26	13	58	2.2	
05 Kymmene län						
städer	7	7	-	30	4.3	2.4
övriga kommuner	21	18	3	29	1.6	
06 St. Michels län						
städer	4	4	-	18	4.5	2.4
övriga kommuner	25	19	6	38	2.0	
07 Norra Karelen län						
städer	4	4	-	20	5.0	2.8
övriga kommuner	14	12	2	25	2.1	
08 Kuopio län						
städer	3	3	-	16	5.3	2.8
övriga kommuner	20	13	7	29	2.2	
09 Mellersta Finlands län						
städer	4	4	-	16	4.0	2.2
övriga kommuner	28	23	5	44	1.9	
10 Vasa län						
städer	9	9	-	45	5.0	2.9
övriga kommuner	46	30	16	67	2.2	
11 Uleåborgs län						
städer	6	6	-	29	4.8	2.5
övriga kommuner	46	36	10	75	2.1	
12 Lapplands län						
städer	4	4	-	17	4.2	2.8
övriga kommuner	17	12	5	28	2.3	
Hela landet						
städer	81	80	1	330	4.1	2.5
övriga kommuner	366	248	118	480	1.9	
sammanlagt	<u>447</u>	<u>328</u>	<u>119</u>	<u>810</u>		

5. ANDELEN AKTIEBOLAG MED KOMMUNAL MAJORITET AV KOMMUNENS TOTALA
AKTIEINNEHAV

På basen av förfrågan var bokföringsvärdet av de anläggningstillgångar som kommunerna investerat i aktiebolag med kommunal majoritet i slutet av år 1979 omkring 392,5 miljoner mark, som efter näringsgren fördelades enligt följande:

2 Brytning av mineraliska produkter	3.8	1.0
3 Tillverkning	1.1	0.3
4 El-, gas- och vattenförsörjning	274.8	70.0
5 Byggnadsverksamhet	2.4	0.6
6 Varuhandel, restaurang- och hotell- verksamhet	7.8	2.0
7 Samfärdsel, lagring, post- och tele- kommunikationer	36.4	9.3
8 Bank-, försäkrings-, fastighets- och uppdragsverksamhet	36.5	9.3
9 Samhälls- och personliga tjänster	<u>29.7</u>	<u>7.5</u>
sammanlagt	392.5	100.0

Enligt statistiken över kommunernas ekonomi (Kommunernas ekonomi 76, 77, 78) har kommunernas totala aktieinnehav uppdelats under de senaste åren enligt följande:

AKTIER (milj.mk)	817.0	%	1054.8	%	1246.8	%
1. Bostads- och bostadsfastighets- aktiebolag	505.3	61.9	633.0	60.0	725.1	58.1
2. Företag med kommunal majoritet (exkl. bostadssammansl.)	91.8	11.2	156.7	14.9	725.1	18.7
3. Övriga	219.9	26.9	265.1	25.1	289.1	23.2

Andelen företagsverksamhet med kommunal majoritet av kommunernas totala aktieinnehav har ökat under de senaste åren, medan annan aktieinnehav minskat något. Av 1979 års totala aktieinnehav kommer andelen aktiebolag med kommunal majoritet (ca 392,5 milj. mk) att utgöra en femtedel.

6. KOMMUNERNAS DELTAGANDE I ANDRA AKTIEBOLAG OCH ANDELSLAG ÄN I BOLAG MED
KOMMUNAL MAJORITET

Kommunerna är aktieägare även i andra aktiebolag (och andelslag) än i bolag med kommunal majoritet. Dessa aktiebolag hör i stort sett till samma näringsgrenas som aktiebolagen med kommunal majoritet. Kommunerna är ytterligare delaktiga i bl.a. landskaps- och lokaltidningsaktiebolag, telefonföreningar och -andelslag, andelsbanker och affärsbanker samt med små kapital även i större industri- och skogsbolag. Stadskommunerna deltar även i dessa aktiebolag mera aktivt än övriga kommuner.